

Koolau, malomocný král

*Podle anglického originálu “Koolau the
Leper” od Jacka Londona*

Překlad: Jan Bína

Copyright © All wrongs reserved

“Že jsme nemocní, sebrali nám naši svobodu. Poslouchali jsme zákon. Neudělali jsme nic špatně. A přesto nás zavřeli do vězení. Molokai je vězení. To víte. Tadyhle Nuili - jeho sestru poslali na Molokai před sedmi lety. Od té doby ji neviděl. Už ji ani nikdy neuvidí. Bude tam muset zůstat, až umře. Ale ona to nechce. Nechce to ani Nuili. Je to chtění bílých lidí, co ovládají zemi. A kdo jsou tihle bílí?”

“Ano, všichni to víme. Zemi máme od našich otců a od otců našich otců. Přišli jako ovečky. Mluvili měkce a sladce. Bodejť by nemluvili měkce, když nás byla spousta, byli jsme silní a ostrovy patřily nám. Jak říkám, mluvili sladce. A byli dvojího ražení. Jedni nás prosili o povolení, naše laskavé svolení, aby nám mohli zvěstovat slovo Boží. Druzí nás prosili o povolení, naše laskavé svolení, aby s námi mohli obchodovat. To byl začátek. Dneska jsou všechny ostrovy jejich, všecka půda, všecek dobytek - všecičko patří jim. Ti, kteří nám kázali slovo Boží, a ti, kteří nám kázali slovo Rumu, se dali dohromady a stali se z nich velcí náčelníci. Žijí jako králové v domech s mnoha světnicemi a mnoha sloužícími, kteří se o ně starají. Ti, co neměli nic, vlastní všecko, a kdybych dnes já nebo kterýkoli Kanaka měl hlad, ušklíbli by se a řekli, “Inu a proč nejdeš pracovat? Máme tu přece plantáže.””

Koolau se odmlčel. Zvedl jednu ruku a svými sukovitými a pokroucenými prsty nadzvedl planoucí ibiškový věneček, který spočíval jako koruna v jeho černých vlasech. Měsíční světlo sprchovalo celou scénu stříbrem. Ačkoli to byla noc míru, ti, kteří seděli nad ním a poslouchali, měli všichni vizáž válečných invalidů. Lví tváře. Tuto zíval ve tváři otvor, kde měl být nos, tamto pahýl paže naznačoval, odkud uhnula ruka. Byli to muži a ženy, počtem asi třiceti, vydědenci vlastního druhu, protože je jiní ocejšovali jako bestie.

Seděli ověnění květy v této vůněmi prosycené, světélkující noci, jejich rty vydávaly neomalené prazvuky a z jejich hrdel chrčel souhlas s tím, co Koolau právě řekl. Stvoření, která byla kdysi muži a ženami. Kdysi, teď už ne. Příšery - ve tvářích a formách groteskní karikatury všeho lidského. Odporně zohavení a pokřivení, vzezřením kreatury vláčené po tisíciletí utrpením pekel. Jejich ruce, měli-li nějaké, připomínaly pařáty harpyje. Jejich tváře, patvary a ústřelky, rozpolcené a zhmožděné jakýmsi šíleným božstvem při nešikovném laškování se soustrojím života. Tu a tam nějaký rys, který pomatené božstvo pozapomnělo úplně. Jedna z žen si vytírala palčivé slzy ze dvou hrůzyplných jam, kde bylo dříve možné najít její oči. Někteří trpěli bolestmi a z jejich hrudí vycházelo sténání a skučení. Jiní kašláním vyluzovali zvuky, jako by jim rvali tkáň za živa. Dva z nich byli idioti, dvě velké nedokončené opice ponechané samy sobě uprostřed zmařeného aktu tvoření,

proti nimž měly dokončené opice formu andělskou. Šklebili se a blekotali do měsíčního stříbrojasu pod korunami přetékaajícími příbojem zlatých květů. Jedno z těchto stvoření, jehož napuchlý ušní lalůček mával jako vějíř nad jeho ramenem, chytilo překrásnou květinu, oranžovou a šarlatovou, a vetklo si ji jako ozdobu do svého, při každém pohnutí sem a tam plácajícího ucha.

A nad všemi těmito věcmi vládl král Koolau. Bylo to jeho království, květy zadušená roklina s převislými srázy a skalisky, nad kterou se vznášelo mečení divokých koz. Na třech stranách se zdvíhaly hrozivé a drsné stěny, dekorativně polapené ve fantastických drapériích tropické vegetace, propíchané vstupními otvory jeskyní - kamennými brlohy Koolauových biologických entit. Na čtvrté straně se země propadala do nesmírné propasti - a až kdesi, hluboko dole, bylo lze spatřit temena nižších vrcholků a skalních věží, u jejichž paty pěnily a lomozily vodní přívaly Pacifiku. Za příznivého počasí mohl na kamenné pláži, která označovala vstup do údolí Kalalau, přistát člun. Muselo být ale opravdu výjimečně pěkně. Chladnokrevný horolezec by byl schopen vyšplhat z pláže do čela údolí Kalalau, do této kapsy mezi štíty, kde vládl Koolau; takový horolezec by ale musel být chladnokrevnost sama a musel by také navíc znát stezky divokých koz. Byl to zázrak, že se této mase lidských trosek, tvořících Koolauův národ, podařilo dovléci svoji beznadějnou mizérii přes závrať vyvolávající kozí stezky až sem, do tohoto nepřístupného místa.

“Bratři,” začal Koolau.

Ale jedna ze šklebících se opičích frašek vydala divoký skřek pomatenosti, a Koolau počkal, až ozvěna tohoto pronikavě ječivého chechotu, odrážející se sem a tam mezi skalními stěnami, vzdáleně odezní v nehybné noci.

“Není to zvláštní, bratři? Země patřila nám a pohledte, už nám nepatří. Co nám tito kazatelé slova Božího a slova Rumu za naši zemi poskytlí na oplátku? Dostali jste aspoň dolar, jeden jediný dolar, kdokoli z vás, za naši půdu? Vidíte, a přesto je jejich a na oplátku nám řekli, že můžeme jít a na této půdě pracovat, na jejich půdě, a že to, co naší lopotou vytvoříme, bude jejich. A vzpomeňte si, za starých časů jsme nemuseli pracovat. No a když onemocníme, seberou nám naši svobodu.”

“Řekni Koolau, kdo sem přitáhl tu nemoc?” dožadoval se Kiloliana, chudý a šlachovitý muž s tváří smějícího se fauna. Člověk by ani nebyl překvapen, kdyby pod ním našel rozštěpená kopyta. Jeho dolní končetiny byly rozštěpené, to je pravda, ale byly to jen pahýly s velkými vředy a černomodrou hnilobou. Přesto byl

Kiloliana z nich ten nejodvážnější skálolezec, muž, který znal každou kozí stezičku a který vedl Koolaua a jeho zdecimované stoupence do tajných zákoutí údolí Kalalau.

“Přesně tak, správná otázka,” odpověděl Koolau. “My bychom nikdy nesklízeli cukrovou třtinu na mílích pastvin, kde se kdysi pásli naše koně. Proto si přivedli přes moře čínské otroky. A s nimi taky tuhle čínskou nemoc - která nás sužuje, kterou trpíme a kvůli které by nás zavřeli na Molokai. My jsme se narodili na Kauai. Byli jsme i na jiných ostrovech, někteří tamhle, jiní tadyhle, na Oahu, Maui, Havaji, v Honolulu. Vždycky jsme se ale vrátili na Kauai. A proč jsme se vrátili? Musí to mít přece důvod. Protože Kauai milujeme. Tady jsme se narodili. Tady jsme žili. A tady jednou umřeme - leda - ledaže - by mezi námi byli malověrní. Takové nechceme. Takoví se hodí na Molokai. A pokud tady tací jsou, necht' nezůstávají. Zítřka přistanou na pobřeží vojáci. Slabá srdce necht' odejdou dolů za nimi. Pošlou je obratem na Molokai. My, zbývající, zůstaneme a budeme bojovat. Ale nebojte, nezemřeme. Máme pušky. Znáte úzké pěšiny, kde se člověk musí plazit, jeden za druhým. Já sám, Koolau, co jsem byl jednou kovboj na Niihau, udržím pěšinu proti tisíci mužů. Tady sedí Kapahei, co byl jednou soudce nad lidmi a ctěný muž a co je teď pronásledovanou krysou, stejně jako vy a já. Slyšte, co vám řekne. Je moudrý.”

Kapahei povstal. Kdysi býval soudcem. Právní fakultu navštěvoval v Punahou. Sedával u stolu s lordy a pohlaváry a vysokými představiteli cizích mocností, kteří hájili zájmy obchodníků a misionářů. To byl Kapahei. Ale teď, jak říkal Koolau, byl jen pronásledovanou krysou, stvůrou mimo zákon, ponořený do takových hlubin močálů lidských hrůz, že stál stejně tak nad zákonem jako i pod ním. Jeho tváři chyběly rysy, nepočítáme-li porůznu zející otvory a oči bez víček, které planuly pod jeho holým obočím.

“Nezavdávejme příčinu k potížím,” začal. “Chceme jen, aby nás nechali být. Ale jestli nás na pokoji nenechají, problémy i odplata se snesou na jejich hlavy. Upadly mi prsty, jak můžete vidět.” Přitom zvedl pahýly svých rukou, aby všichni viděli. “Stále mi ale zbyl kloub jednoho palce a ten zmáčkne kohoutek spouště stejně jistě, jako jeho zatoulaní bratříčci za starých časů. Milujeme Kauai. Buď zde budeme žít, nebo zde zemřeme. Ale do vězení na Molokai? Ani náhodou. Tato nemoc není od nás a není naše. My jsme nehřešili. Tuto nemoc přinesli se svými šikmookými otroky, kteří pracují na ukradené půdě, ti, co kázali slovo Boží a slovo Rumu. ... jsem byl soudce. Zním zákon a spravedlnost a říkám vám, že je to proti

zákonu ukrást člověku půdu, nakazit ho čínskou nemocí a pak ho za to poslat do konce života do vězení.”

“Život je krátký a dny jsou plné bolesti,” řekl Koolau. “Napijme se, zatancujme si a radujme se, jak jen dovedem.”

Z jednoho skalního brlohu někdo vystrchal duté tykve a poslal je dokola. Tykve byly naplněné mocnou pálenkou z kořene rostliny *Ti*, liliové palmy; a jak se tento tekutý oheň skrz jejich těla propaloval a šlehl jim plamenem do hlavy, zapomněli, že byli muži a ženami už kdysi dávno, protože se právě muži a ženami stali opět zde a ještě jednou. Žena, která si předtím vytírala palčivé slzy z otevřených očních jam, byla opravdu nádobou kypící životem, neboť zadrnkala na ukulele a svým hlasem zanotovala výzvu lásky tak barbarskou, jako by snad přicházela rovnou z temných pralesních hlubin předpotopního světa. Vzduch vibroval jejím voláním, měkce velitelským a vábivým. Na rohožce, přesně s rytmem ženiny písně, tančil Kiloliana. Nezaměnitelně, jednoznačně. To láska tančila ze všech jeho pohybů. A v příštím okamžiku s ním na rohožce vířila žena, jejíž těžké, plné boky a velkoryse štědré prsy hlasitě protiřečily tváři erodované nemocí. Tanec živých mrtvol, protože navzdory jejich rozpadávajícím se tělům, život v nich neustále miloval a toužil. Žena s nevidomýma očima, studánkami palčivých slz, opakovala dokola svou výzvu lásky a s každým opakováním nápěvu se tanečníci zatočili v teplé noci a tykve znovu zakroužily kolem, dokud se ve všech myslích nerozlezli červíci vzpomínek a toužení. A s ženou na rohožce pojednou tancovala v kole štíhlá dívenka s krásnou a neznetvořenou tváří, jejíž pokroucené paže vlnící se nahoru a dolů však již vyznačovaly pustošící dopad nemoci. A dva idioti za blábolení a omílání podivných zvuků tančili stranou, groteskně, fantasticky, parodující lásku neb byli sami v sobě parodií života.

Uprostřed tónu se však najednou ženino volání zlomilo, tykve zůstaly na půli cesty a tanečníci ustrnuli. Všichni zůstali viset očima v propasti nad mořem, odkud zazářila světlice, bledý fantom v měsíčním jasu.

“Vojáci,” řekl Koolau. “Zítra vypukne boj. Měli bychom se na to vyspat a být připraveni.”

Malomocný nárůdek uposlechl a všichni se odvěkli do svých útesových doupat, až nakonec zůstal pouze Koolau, vsedě a bez pohnutí v měsíčním světle, se svou puškou přes kolena, a pozoroval přistávající čluny hluboko dole na pláži.

Vzdálené čelo údolí Kalalau bylo jako útočiště zvoleno dobře. Kromě Kiloliana, který znal zadní pěšinky až nahoru k příkrým stěnám, nebylo člověka, který by se mohl dostat do rokliny jinudy než postupem přes hřeben ostrý jako nůž. Tento přechod byl asi sto yardů dlouhý. V nejširším místě měl pouhých dvanáct palců. Na obou stranách podél něj se rozevírala propast. Jedno uklouznutí a člověk by nalevo i napravo padal vstříc jisté smrti. Jakmile by ale překonal tento hřebínek, ocitnul by se v pozemském ráji. Moře vegetace omývalo tuto krajinu, rozlévalo své zelené vlny od stěny ke stěně, přetévalo v obrovských masách popínavých rostlin z okrajů útesů a rozstříkovalo trsy kapradin a vzdušných rostlin do nespočetných štěrbin. Během těch mnoha měsíců Koolauovy vlády bojoval on i jeho soukmenovci s tímto rostlinným živlem. Škrťící džungle se svou záplavou květů byla zahrnuta pryč od divokých banánů, pomerančů a manga. Na malých světlinách rostla divoká maranta; na skalních terasách vyplněných skrovnou půdou byla políčka tara a melounů; a na každém kousku půdy, kam volně pronikaly sluneční paprsky, byly stromy papáje obtěžkané zlatým ovocem.

Koolau byl zahrnut do tohoto úkrytu z nižších částí údolí v blízkosti pláže. A kdyby byl vyhnán i odtud, věděl o roklinách mezi změtí skalních vrcholů vnitřního masivu, kam by mohl svůj lid odvést a kde by mohli žít. Teď tu ležel s puškou vedle sebe a skrze zmet listoví sledoval vojáky na pláži. Občasné záblesky mu prozradily, že s sebou mají těžké zbraně, od jejichž konstrukcí se odrážely sluneční paprsky. Ostrá čepel přechodu se táhla přímo před ním. Podél cesty do kopce vedoucí k přechodu spatřil malinkaté tečky plahočících se mužů. Věděl, že toto nejsou vojáci. Toto byli policisté. Teprve kdyby policie selhala, vložila by se do hry armáda.

Něžně otřel a objal rukou hlaveň pušky a zkontroloval, že jsou čistá mířidla. Střílet se naučil jako honák a lovec divokého dobytka na Niihau. Jeho pověst ostrostřelce ho na tomto ostrově stále zaslouženě přežívala. Tečky pachtících se mužů se přibližovaly a zvětšovaly, takže mohl nyní začít odhadovat dostřel, snos větrem, který vál v pravém úhlu k palebné linii, a pravděpodobnost přestřelení cílů, které byly tak daleko pod jeho úrovní. Zatím ale nevystřelil. Dal o sobě poprvé vědět, teprve až se přiblížili k začátku přechodu. Neukázal se, ale promluvil z hustého křoví.

“Co chcete?” zavolal.

“Chceme malomocného Koolaua,” odpověděl muž, který vedl místní domorodou policii, ačkoliv byl sám modrooký Američan.

“Musíte odejít,” řekl Koolau.

Byl to zástupce šerifa. Koolau ho poznal, protože to byl právě tento muž, který ho vyhnal z Niihau, přes Kauai, do údolí Kalalau a odtud do této rokliny.

“Kdo je tam?” ptal se šerifův zástupce.

“Já, Koolau, malomocný,” zněla odpověď.

“V tom případě vyjdi ven. Jdeme pro tebe - živého nebo mrtvého. Na tvoji hlavu je vypsaná odměna tisíc dolarů. Nemáš kam uniknout.”

Koolau se v křoví hlasitě zasmál.

“Vyjdi ven!” poroučel zástupce šerifa a odpovědí mu bylo hluboké ticho.

Koolau viděl, jak se radí s policisty a jak se všichni připravují na to, aby na něj mohli zaútočit.

“Koolau,” volal zástupce. “Koolau, jdu za tebou, abych tě zatknul.”

“Tak se napřed kolem sebe dobře rozhlídni. Pěkně se podívej na slunce a oblohu, protože to je naposled, co je spatříš.”

“Klid Koolau,” snažil se konejšit situaci zástupce. “Já vím, že umíš střílet. Ale mě přece nezastřelíš. Nikdy jsem ti neudělal nic špatného.”

Koolau v křoví zabručel.

“Povídám, víš přece, že jsem ti nikdy nic špatného neudělal?” trval na svém šerifův zástupce.

“Děláš mi špatně, když se snažíš dostat mě do vězení,” přišla odpověď. “A děláš mi špatně, když si děláš zálsusk na tisíc dolarů za moji hlavu. Pokud chceš zůstat na živu, zůstaň tam, kde jsi.”

“Musím jít za tebou, abych tě zatknul. Nemohu si pomoci. Je to moje povinnost.”

“Než sem dojdeš, zemřeš.”

Zástupce šerifa nebyl žádný zbabělec. Přesto se nemohl rozhodnout. Zíral do propastí po obou stranách a přejížděl očima čepel přechodu, přes kterou musel přejít. Pak se odhodlal.

“Koolau,” zavolal.

Ale křoví ani nehleslo.

“Koolau, nestřílej. Jdu za tebou.”

Zástupce šerifa se otočil, dal policistům nějaké rozkazy a vykročil na riskantní půdu. Postupoval pomalu. Bylo to jako chůze po laně. Opřít se mohl pouze o vzduch kolem. Pod jeho nohama se drolila lávová skála a její uvolněné úlomky se na obou stranách řítily do hlubin. Slunce nad ním pálilo a jeho tvář se koupala v potu. Pokračoval však stále kupředu, až měl za sebou asi polovinu vzdálenosti.

“Stůj!” ozvalo se z Koolauova křoví. “Ještě krok a střílím.”

Zástupce se zastavil a zavrával, jak se snažil udržet rovnováhu v polovině kroku nad prázdnotou pod ním. Bledý, ale s odhodlaným pohledem. Olízl si svoje suché rty, aby mohl promluvit.

“Koolau, přece bys mě nezastřelil. Vím, že to neuděláš.”

A vykročil. Kulka ho napolo otočila. V jeho tváři se zračil výraz popuzeného překvapení, když se stácel do pádu. Pokusil se vrhnout tělem na hranu přechodu, aby se zachránil; v tu chvíli ale uviděl svoji smrt. V následujícím okamžiku byla hrana přechodu prázdná. Potom vypukl shon. Pět policistů, v jednom zástupu, odhodlaně a pevně, běželo přes úzký přechod. Ve stejné chvíli zbývající skupina zahájila palbu na houštinu. Absolutní šílenství. Koolau zatáhl za kohoutek spouště pětkrát tak rychle, že vypálené rány jen zachrastily. Hluboko pod střelami, které se prokousávaly a hvízdaly křovinami, se odplazil bokem na nové místo a vykoukl ven. Čtyři policisté zmizeli za zástupcem šerifa. Pátý ležel napříč přes úzkou hranu, stále naživu. Na druhé straně přechodu zastavili zbývající policisté palbu. Na holé skále neměli žádnou naději. Než by se jim podařilo seškrábat se dolů, Koolau by je spolehlivě sundal do posledního. Koolau ale nestřílel. Po krátké poradě se jeden z policistů zvedl s bílým tílkem nad hlavou, kterým mával jako vlajkou. S kolegou za sebou postupoval po hraně přechodu k raněnému kamarádovi. Koolau o sobě nedal vědět, ale pozoroval, jak se pomalu stahují a jak se jako malé tečky vzdalují při sestupu do spodní části údolí.

O dvě hodiny později, z jiného houští, pozoroval Koolau oddíl policie, jak se snaží dostat nahoru z opačné strany údolí. Viděl, jak před nimi prchají divoké kozy a jak šplhají stále výš a výš, až nakonec zapochyboval o svém úsudku a poslal pro Kiloliana, který se připlazil k němu.

“Nemají šanci, tam žádná cesta není,” řekl Kiloliana.

“A co ty kozy?” zeptal se Koolau.

“Přeběhly z druhého údolí, ale do tohohle se dostat nemůžou. Sem cesta nevede. Tamti chlapi nejsou o nic chytřejší než ty kozy. Schválně, pozoruj. Určitě spadnou a zabijou se.”

“Jsou to odvážní chlapi,” odpověděl Koolau. “Sledujme je.”

A tak leželi vedle sebe v tomto majestátním dopoledni, na hlavy se jim ze shora snášely žluté květy ibišku *hau*, a sledovali malé skvrnky mužů, kteří se plahočili do kopce ... až se to stalo a tři z nich, klouzající, válející se, sjíždějící a zrychlující k hraně útesu, se najednou propadli o pět set stop kolmo dolů.

Kiloliana se ušklíbl.

“Doufám, že nám teď už dají pokoj,” řekl.

“Mají děla,” opáčil Koolau. “Vojáci ještě vůbec nepřišli na řadu.”

Mátožné odpoledne zastihlo většinu malomocných v jejich skalních doupatech spících. Koolau, se svou puškou přes kolena, vyčištěnou a připravenou, klímal u vchodu do vlastní nory. Děvče s pokroucenou paží leželo v houštině dole a hlídalo úzký přechod do rokliny. Najednou se dole na pláži ozvala ostrá exploze a Koolau se polekaně probudil. V příštím okamžiku se atmosféra rozpoltila vedví. Ten příšerný zvuk ho vyděsil. Bylo to, jako by všechny síly nebeské rvaly na kousičky nebeskou klenbu, podobně jako ženy trhají cupaninu z kusu bavlněné látky. Nesmírnost rvaní těchto cárů se přibližovala rychlostí blesku. Koolau bázně vzhlédl, snad že očekával, že tu věc uvidí. A pak, vysoko na útesu nad jejich hlavami, vybuchl v gejzírech černého kouře dělostřelecký granát. Skála se zachvěla a její úlomky pršely k patě útesu.

Koolau si přetřel rukou svoje zpocené čelo. Byl úděsně otřesen. Dělostřelecký granát viděl poprvé a tato zkušenost byla hrozivější než cokoli, co si byl schopen představit.

“První,” řekl Kapahei, který se pojednou vzpamatoval a začal počítat. Druhý a třetí granát prosvístěl přes vrcholek stěny a vybuchl mimo dohled. Kapahei metodicky počítal dál. Malomocní se nahrnuli na otevřené prostranství před jeskyněmi. Zprvu měli strach, ale jak granáty přelétávaly nad jejich hlavami, malomocný nárůdek se uklidnil a začal toto divadlo obdivovat. Dva idioti ječeli nadšením, poskakovali a dělali divoké skopičiny pokaždé, když nějaký granát prořízl vzduch nad nimi. Koolau opět nabýval své sebedůvěry. Neutrpěli žádnou škodu. Takové velké střely nešlo evidentně zamířit s přesností pušky na tak velkou vzdálenost.

Ale situace se změnila. Granáty začaly dopadat blíže. Jeden vybuchl dole v křoví před čepelí přechodu. Koolau si vzpomněl na dívku, která tam ležela na hlídce, a běžel se podívat dolů. Z houštin se stále valil kouř. Když se tam proplazil, byl šokován. Rozštípané a polámané větve. Obrovská jáma v místě, kde dívka před chvílí ležela. A děvče samotné rozprášené na kousíčky. Granát vybuchl přímo nad ní.

Koolau nejprve vyhlédl ven, aby se přesvědčil, že se přes přechod nesnaží proniknout žádní vojáci, a pak se rozběhl zpět k jeskyním. Po celou tu dobu granáty kvílely, skučely a pištěly kolem a údolí se otrásalo burácejícími explozemi. Když se dostal na dohled k jeskyním, uviděl, jak se oba dva idioti drží za ruce kolíky svých zbývajících prstů a hopsají vesele dokola. Ještě v běhu pak Koolau viděl výron černého kouře ze země v jejich blízkosti. Explozí tělesně odtržení jeden od druhého. Jeden ležel bez pohybu, druhý se však plazil a snažil se rukama přitáhnout směrem k jeskyni. Jeho nohy bezmocně plandaly za ním a z jeho těla se řinula krev. Jak se vlekl touto krvavou lázní, nařikal a vyl jako malé štěně. Zbývajících malomocníků utekli do jeskyní. Jen Kapahei zůstal a počítal.

“Sedmnáct,” řekl. “Osmnáct,” přidal.

Tento poslední granát se dostal dost hluboko do jedné z jeskyní. Následující exploze všechny jeskyně vyprázdnila. Ale z této jediné se již nikdo nevynořil. Koolau se propířil štiplavým, dráždivým dýmem. Příšerně znetvořené zbytky čtyř těl se povalovaly kolem. Jedno z nich byla nevidomá žena, ještě i teď stále ronící slzy.

Venku našel Koolau své spolutrpitele v panické hrůze. Právě začali šplhat po kozí stezce, která vedla z rokliny dál do labyrintu vrchů a strží. Poraněný idiot slabě kňučel a snažil se rukama dotáhnout po zemi za ostatními. Na prvním svahu u stěny však byl přemožen svou bezmocností a spadl zpátky.

“Bylo by lepší ho zabít,” řekl Koolau ke Kapaheiovi, který seděl stále jako přikovaný na stejném místě.

“Dvacet dva,” odpověděl Kapahei. “Ano, bylo by moudré ho zabít. Dvacet tři - dvacet čtyři.”

Idiot ostře zaúpěl, když uviděl, jak na něj míří puška. Koolau zaváhal a sklopil zbraň.

“Je to přece jen hodně těžký něco takového udělat,” řekl.

“Nebud’ blázen, dvacet šest, dvacet sedm,” řekl Kapahei. “Uhni, já ti to ukážu.”

Zvedl se s těžkým úlomkem skály v ruce a přistoupil k tomuto poraněnému chuchvalci. Napřáhl se k úderu, ale vtom přesně nad ním vybuchl granát, který mu tak ulehčil a zbavil ho této povinnosti a který zároveň ukončil jeho početní řadu.

Koolau v roklině osaměl. Viděl, jak poslední z jeho soukmenovců vlečou svá zmrzačená těla a mizí za výběžkem vrcholu. Otočil se a sešel dolů k houštině, kde byla zabita dívka. Kanonáda granátů neustále pokračovala, ale on zůstal; viděl totiž, jak ze zdola šplhá vzhůru oddíl vojáků. Dvacet stop od něj bouchl další granát. Přitiskl se těsně k zemi a jen poslouchal svistot úlomků nad sebou. Zасыпán snášejším se deštěm květů ibišku *hau*. Nadzvedl hlavu, aby se podíval dolů na stezku, a povzdechl si. Měl ukrutný strach. Kulky z pušek ho nechávaly chladným, ale toto metání granátů bylo strašlivé. Pokaždé, když granát skučel kolem, zachvěl se a přikrčil; pokaždé ale také znovu nadzvedl hlavu, aby sledoval stezku. Konečně s granáty přestali. To bylo, jak se domýšlel, nepochybně znamením, že se blíží vojáci. Táhli se podél stezky v jediném zástupu a on se je chvíli snažil spočítat, než úplně ztratil nit. Bylo jich jistě kolem sta - a všichni přišli kvůli malomocnému Koolauovi. Nedokázal potlačit kraťoučký záchvěv pýchy. S válečnými děly a puškami, policie i vojáci, ti všichni přišli pro něj. A on byl přitom sám, rozpadávající se, zchátralá troska člověka. Nabízeli za něj tisíc dolarů, za živého či mrtvého. Za celý svůj život nikdy nevlastnil takovou hromadu peněz. Bylo to trpké pomýšlení. Kapahei měl pravdu. On, Koolau, nic špatného neudělal. Protože bílí cizáci, *haoles*, chtěli obdělávat uloupenou půdu, přitáhli si šikmooké čínské nádeníky, *coolies*, a s nimi přišla tato choroba. A nyní, protože se touto nemocí nakazil, měl cenu tisíce dolarů - nikoli však pro něj samotného. To jen jeho bezcenný kadávr, prohnílý nemocí nebo granátem rozprášený, byl za všechny tyto peníze.

Když vojáci dosáhli čepule přechodu, měl nutkání je varovat. Pak ale jeho zrak spočinul na zbytcích těla zavražděné dívky a mlčel. Jakmile se na hranu přechodu odvážilo šest vojáků, zahájil palbu. Vyprázdnil zásobník, znovu naládoval a znovu jej vyprázdnil. Střílel a střílel. Všechny křivdy mu planuly v hlavě, vzteklý a běsnící po odplatě. Dole z kozí stezky ho ostřelovali vojáci. Marně se však snažili, přitisknutí k zemi, krýt za mělkými nerovnostmi terénu. Pro něj to byly jen zřetelně obnažené cíle. Kolem něj hvízdaly a duněly střely a občas zasvištěla vzduchem i některá odražená kulka. Jedna rána mu pročísla brázdu v kůži na hlavě, druhá mu ožehla pravou lopatku, aniž by však prošla pokožkou.

Byl to krvavý masakr v režii jednoho muže. Vojáci začali ustupovat, pomáhajíce dolů svým raněným. Jak je předtím Koolau jednoho po druhém odstřeloval, uvědomil si, že cítil zápach spáleného masa. Nejprve se kolem sebe rozhlédl a pak konečně zjistil, že to byly jeho vlastní ruce. Rozpálená puška je seškvařila. Lepra zničila většinu nervů v jeho rukách. Přestože se jeho maso pánilo a čpělo mu do nosu, sám nic nepocítoval.

Ležel v křoví a usmíval se, dokud si nevzpomněl na válečné zbraně. Bezpochyby na něj znovu zahájí palbu a tentokrát jistě zamíří na houštinu, odkud se přivalila pohroma. Sotva změnil svoji pozici a schoval se ve výklenku za malým skalním žebrem, kam, jak si všiml, nedopadaly žádné granáty, bombardování opět vypuklo. Počítal střely. Dalších šedesát jich bylo vrženo do rokliny, než válečná děla umlkla. Drobounká plocha rokliny byla zjizvena explozemi. Zdálo se nemožné, že by tam vůbec nějaký tvor mohl přežít. Alespoň vojáci si to určitě museli myslet, protože se ve žhavém odpoledni znovu drápali po kozí stezce vzhůru. A opět je svár o čepel přechodu touto čepelí odkrojil a uvrhl zpět na pláž.

Koolau udržel přechod další dva dny i přesto, že vojáci dělali, co mohli, aby se trefili granáty přímo do jeho úkrytu. Pak se objevil na vrcholku stěny v zadní části rokliny Pahau, malomocný chlapec, a křičel na něj dolů, že Kiloliana, který se snažil ve skalách ulovit nějaké kozy, co by mohli sníst, spadl a zabil se a že ženy mají strach a nevědí, co dělat. Koolau zavolal chlapce k sobě dolů a nechal ho s náhradní puškou strážit přechod. Svůj kmen našel Koolau morálně na dně. Zdeptaný a sklíčený. Většina z nich byla příliš bezmocná na to, aby si za tak nepřejících okolností opatřila potravu. Všichni padali hlady. Určil dvě ženy a jednoho muže, které ještě jejich choroba tolik neochromovala, aby z rokliny přinesli nějaké jídlo a rohože. Zbývající se snažil povzbudit a utěšit, až se nakonec i ti nejslabší vzchopili a začali pomáhat s budováním hrubých úkrytů.

Ale ti, které poslal pro jídlo, se nevrátili, a tak se sám vydal zpět do rokliny. Jakmile se však dostal na vrcholek stěny, zarachotilo půl tuctu pušek. Jedna střela se provrtala masem jeho ramene a bradu mu prořízl odštěpek skály odstřelený z místa, kde se druhá kulka rozplácla o útes. Ve chvíli, kdy se toto stalo, a on uskočil zpátky, spatřil roklinu hemžící se vojáky. Jeho vlastní lidé ho zradili. Metání granátů bylo příliš děsivé. Natolik děsivé, že dali raději přednost molokaiskému vězení.

Koolau zacouval a z ramene shodil jeden ze svých těžkých pásů s patronami. Ukrytý vleže mezi balvany počkal, až zřetelně uvidí hlavu a ramena prvního

vojáka, a pak zmáčkl spoušť. Počkal dvakrát za sebou a potom, s určitou prodlevou, se nad hranou skalní stěny objevil bílý prapor.

“Co chcete?” vykřikl.

“Tebe, pakliže jsi Koolau, malomocný,” přišla odpověď.

Koolau zapomněl kde je, zapomněl na všechno. Ležel a žasl nad prapodivnou umanutostí těch *haoles*, kteří by snad lpěli na jejich vůli, i kdyby se jim na hlavu zhroutila obloha. Ba, trvali by na jejich vůli navzdory všem lidem a věcem, i kdyby měli při jejím prosazování zemřít. Nedokázal je neobdivovat. Co že to v té jejich vůli bylo silnější než život a co že to všechny věci nakonec podrobilo jejich chtění? Sám byl přesvědčen o naprosté beznadějnosti tohoto boje. Té příšerně zvrácené vůli cizáků se nedá odporovat. I kdyby jich pobil na tisíc, stejně by se převalili jako závěj písečných zrněk a přelili ho, vlna za vlnou. Nikdy nepoznali, kdy byli poraženi. Byla to jejich chyba i ctnost zároveň. Tady ztroskotával jeho vlastní druh. Mohl zde vidět, jak hrstka kazatelů slova Božího a kazatelů slova Rumu dobytla a přemohla celou zemi. A to všechno proto, že ...

“Nuže, co mi řekneš? Půjdeš se mnou?”

To se ozval hlas neviditelného muže pod bílým praporem. Byl tam, kdesi, jako všichni *haoles*, a řítil se odhodlaně přímou čarou ke konci.

“Promluvme si,” řekl Koolau.

Nejprve se vynořila hlava a ramena tohoto muže a pak celé jeho tělo. Mladíček s hladkou tváří, modrýma očima, asi pětadvacetiletý, štíhlý a elegantní ve své kapitánské uniformě. Popošel kupředu, dokud ho Koolau nezastavil, a pak usedl asi tucet stop od něj ...

“Máš odvalu,” obdivně poznamenal Koolau. “Mohl bych tě zabít jako mouchu.”

“Kdepak, nemohl,” zaznělo v odpověď.

“Proč ne?”

“Protože jsi muž, i když špatný. Znáám tvůj příběh. Ty zabíjíš čestně.”

Koolau zavrčel, ale ve skrytu srdce byl potěšen.

“Co jsi udělal s mými lidmi?” dožadoval se. “Chlapcem, dvěma ženami a jedním mužem?”

“Ti se sami vzdali, stejně jako se teď vzdáš ty, když si pro tebe dojdou.”

Koolau se nevěřicně rozesmál.

“Jsem svobodný člověk,” prohlásil. “Neudělal jsem žádnou špatnost. Nežádám nic, než abyste mi dali pokoj. Svobodně jsem žil a svobodně zemřu. Nikdy se vám nevzdám.”

“To jsou tedy tví lidé moudřejší než ty,” odvětil mladý kapitánek. “Podívej - právě přicházejí.”

Koolau se otočil a zíral na blížící se zbytky své tlupy. Úpění, sténání a skučení. Příšerné mrtvolné procesí vlekoucí kolem svoji zoufalou mizérii. Koolau měl ale okusit z ještě hlubšího kalichu zahořklosti, protože tito kolemvlekoucí na něj chrlili proud nadávek a urážek; supící babizna, která uzavírala průvod, se zastavila, v kostnatých, vyzáblých pařátech třímala chrastící umrlčí lebku, třásla jí ze strany na stranu a vyřkla nad ním svoje prokletí. Jeden po druhém pak mizeli dole za hranou stěny a vzdávali se skrývajícím se vojákům.

“Můžeš odejít,” řekl Koolau kapitánovi. “Já se nevzdám nikdy. Moje poslední slovo. Opatruj se.”

Kapitán se prosmekl přes útes ke svým vojákům. V příštím okamžiku, již bez praporu smíru, zvedl na pochvě šavle do výšky svůj klobouk a kulka z Koolauovy pušky jej ihned provrtala. To odpoledne Koolaua vyhnali z úkrytu metáním granátů z pláže. Při jeho ústupu do vyšších nedostupných soutěsek ve vnitřním masivu mu byli vojáci neustále v patách.

Šest týdnů ho naháněli ze soutěsky do soutěsky, přes vulkanické štíty a podél kozích steziček. Když se schoval v džungli sporýšových houštin, vytvořili vojáci rojnice nadháněčů a hnali ho jako králíka přes propletence sporýšů a křoviska guavy. Pokaždé se mu ale podařilo odbočit, skrýt a uniknout. Nedokázali ho zahnat do kouta. Když ho tlačili příliš zblízka, jeho jistá puška mu zajistila odstup a vojáci pak museli své raněné pracně tahat přes kozí pěšiny až dolů na pláž. Stalo se, že i vojáci stříleli - v řídkých momentech, kdy se jeho hnědé tělo zalesklo na okamžik někde v podrostu. Jednou ho pět střelců zastihlo na otevřené kozí cestičce mezi soutěskami. Vyprázdnilo na něj všechny zásobníky, když se belhal a šplhal po těch závratných chodničkách. Zanechal za sebou krvavé skvrny a vojáci tak věděli, že byl zraněný. Na konci šestého týdne to vzdali. Vojáci i policie odtáhli zpět do Honolulu a údolí Kalalau bylo ponecháno na pospas jemu samotnému. Čas od času se pak už jen vynořil nějaký dobrodružný lovec lidí, který se ho na vlastní pěst a ke své vlastní škodě snažil vystopovat.

O dva roky později se Koolau připlazil a naposledy ulehl pod křoviny mezi lístky rostliny *Ti* a květy divokého zázvoru. Prožil své dny svobodně a svobodně také odcházel. Začalo se snášet lehké mženi deště a on si přes zborcené zbytky končetin přetáhl rozedranou pokrývku. Tělo měl zabalené v kabátu z voskovaného plátna. Přes prsa si položil svoji mauserovku, když předtím ještě pomalu a něžně otřel vlhkou hlaveň. Na ruce, kterou stíral kapky, mu už nezůstávaly žádné prsty, kterými by mohl zmáčknout kohoutek.

Zavřel oči, protože podle slabosti svého těla a zmatené vřavy ve své hlavě vytušil, že se přibližuje jeho konec. Jako divoké zvíře se zavrtal do úkrytu v ústraní, aby odešel. Jen napolo při vědomí, již zpola v bezvědomí, vědomě i nevědomě, bezcílně a roztoulaně, se najednou rozlétl zpět do doby své mladické mužnosti na Niihau. S uvadající životní silou a zeslabujícím pleskáním dešťových kapek v jeho uších se znovu vznášel uprostřed vřavy prvního sedlání, rozdivočelí a neztkrocení hřebci, vzpínající se a vyhazující, jeho třmeny dole pevně sepnuté. Náhle zas bláznivě uháněl kolem jezdecké ohrady a poháněl kovbojské pomocníky přes hrazení. V dalším okamžiku a se zdánlivou přirozeností pojednou stíhal divoké býky na náhorních pastvinách, chytil je, přivazoval a sháněl dolů údolím. Pot a prach v očích, jako dřív, zápach značkovacích železek štípající v nosních dírkách.

Celé jeho překypující a tělesně neomezené mládí bylo jeho, dokud jej bodavá bolest, přetrhávající nit jeho rozvolňování, nepřitáhla nazpět. Zvedl své obludné ruce a udiveně na ně civěl. Ale jak? Proč? Pročpak by měla celistvost tamtoho, jeho, divokého mládí znamenat nějaký rozdíl pro tohleto před jeho očima? A potom si vzpomněl, ještě jednou a na chvíli, že je Koolau, malomocný. Unaveně mu klesla víčka a pleskot dešťových kapek v jeho uších ustal. Chvilkový přetrvávající třes v jeho těle také odplynul. Napolo pozdvihl svoji hlavu, ale upadl zpět. Jeho oči se otevřely ... a už se nezavřely. Poslední myšlenka patřila jeho mauserovce, když ji svými zkříženýma, bezprstýma rukama přitiskl k hrudi.